

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTORI: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU
SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOANNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RADULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei
Studenții plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

SUMAR:

Bancruta «prepusului» sau «reprezentantului» unui falit, de d-l C. Hamangiu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de casațiune și justiție, secf. 1: Marița C. Predescu cu Luța Ciomăgescu.*

Curtea de apel din Galați, secțiunea 1: Ioan Nicoară Enache și altul cu societatea «The Putna Forests» și Societatea anonimă română pentru industria forestieră.

Tribunalul județului Suceava: Gh. Malian cu Ministerul public.
JURISPRUDENȚA STRĂINĂ.

Bancruta „prepusului” sau „reprezentantului” unui falit

— Art. 883 cod. com. — ¹⁾

Chestiunea se prezintă pentru prima oară în discuția tribunalelor noastre. De aceea, cu toate că nu e una din acele cari să ridice vre-o gravă controversă juridică, totuș rezolvarea ei dând naștere la obiecțiuni destul de serioase — probă că ea a format prilejul unei divergențe și a unei opiniuni separate din partea unui distins membru al Curței de apel din Galați — discuția ei nu o credem

1) Iată, după doctrina italiană și română, sensul ce trebuie dat cuvântului *prepus* sau *reprezentant* din art. 883 cod. com. (862 c. com. italian).

Vivante, în *Trattato*, pag. 256, dă următoarea definițiune: »*Giuridicamente, e rappresentante chi dà facoltà di compiere e compiere realmente per conto e in nome di un altro alli giuridici capaci di obbligarlo o di liberarlo da un obligatione.*»

Silvio, Longhi, în *La bancarotta*, pag. 188, referindu-se la art. italian 862, echivalentul înainte de modificarea din 1895 al art. 883 cod. com. român, spune: »*La parola rappresentante abbia significato equivalente a quello di istitutore, il quale e un rappresentante permanente e generale di un commerciante, preposto all esercizio di uno speciale commercio in luogo determinato.*»

Alfani, în *La bancarotta*, pag. 180; Pagani, în *Del fallimento*, pag. 229, precizează: »*Dalla disposizione penale pertanto sono esclusi non solo i commessi viaggiatori e i commessi sedentari, ma*

lipsită de interes. Și însemnătatea acestei chestiuni ni se pare cu atât mai mare, cu cât textul art. 883 codul comercial, acela care face obiectul discuțiunii noastre, diferă în redacțiunea lui actuală, survenită în urma modificărilor din 1895, de textul primitiv din 1887 (art. 875), care eră similar cu acela al art. 862 din codul de comerț italian, de unde a fost împrumutat. Suntem deci în o materie cu desăvârșire nouă, în fața unei creațiuni a legiuitorului român, pentru lămurirea căreia nu ne putem servi de doctrina și jurisprudența străină, și în special de cea italiană, care ne ajută atât de mult în rezolvarea tuturor controverselor codului nostru de comerț.

Chestiunea care se pune este următoarea: ce pedeapsă trebuie să aplice instanțele de fond prepusului sau reprezentantului comerciantului falit care, în gestiunea lui, s'a

tutti i rappresentanti in genere cui non e affidata una vera gestione di affari. Iar I. Longhi, op. cit., pag. 189, completează că prepuși sau reprezentanți sunt aceia cari se fac vinovați de: *la violazione di speciali doveri che derivano dal mandato...*».

A. Ingaramo, în *Giurisprudenza commerciale*, pag. 434 și 441, definește astfel pe prepuși și reprezentanți: »*nel concetto giuridico l'istitutore è persona che esereita un industria commerciale in nome d'altri; è l'agente delegato amministrare un'impresa, un negozio e simili colla rappresentanza giuridica del preponente...* è rappresentante colui che tratta e conchiude abitualmente affari in nome e per conto di una ragione di commercio».

D-l profesor V. Dimitriu, în cursul său de drept comercial, p. 906 și urm., spune: »Prepusul nu lucrează în numele său propriu, ci în numele și pe socoteala patronului; față de terții, el se consideră ca un mandatar... Pentru a dobândi calitatea de prepus, trebuie neapărat să fie însărcinat cu conducerea și administrarea unui stabiliment comercial, fie principal, fie sucursală. El are o reședință statornică. El se deosibește de un comisionar, de un director de fabrică, de un administrator legal al unui minor ce face comerț, de agenții comerciali. Nefăcând comerț în numele său, nu poate fi considerat comerciant» (op. cit., p. 441). A se vedea și art. 392 și urm. cod. com. cari tratează despre «prepuși și «reprezentanți».

făcut el însuș culpabil de fapte ce constituiesc delictul de bancrută simplă sau frauduloasă²⁾). Vechiul art. 875 al codului nostru de comerț din 1887, reproducând neschimbat art. 862 codul de comerț, italian distinge pe prepusul sau reprezentantul de comerț, culpabil de bancrută simplă, de acel culpabil de bancrută frauduloasă, pedepsind ca bancrutari simpli pe acei cari comiteau faptele specificate în articolele ce prevăd bancruta simplă, și, din contra, pedepsind ca bancrutari frauduloși pe acei prepuși sau reprezentanți cari comiteau fapte ce alcătuiau bancruta frauduloasă. Nimic mai firesc și mai logic, ca dispozițiunile penale ale acestui articol.

Ce se întâmplă însă? Legiuitorul nostru din 1895, modificând cartea III-a a codului de comerț referitoare la faliment, cu care ocazie a schimbat și numerotația articolelor din codul comercial, modifică și redacția art. 875, devenit art. 883, dispunând că prepușii sau reprezentanții de comerț ai falitului, oricari ar fi faptele comise de dânsii, fie din acele cari formează numai bancrută simplă, fie din acele cari alcătuiesc bancruta frauduloasă, să fie pedepsiți și unii și alții, laolaltă, cu pedeapsa bancrutei frauduloase³⁾.

2) Afacerea se prezintă astfel: X, comerciant din Bârlad, după un prim faliment, deschide un magazin de galanterie pe numele soției sale, dela care avea *procură generală* ce-i fusese dată chiar în ziua începerii comerțului, fiind însărcinat ca procurator prin însuș cererea de înscriere a firmei comerciale. Firma fiind declarată în stare de faliment, X a fost pus sub inculpare, conform art. 883 cod. com., și cu toate că instrucțiunea făcută în cauză nu constatase în sarcina sa decât elementele bancrutei simple, totuș aplicându-i-se de tribunal textele relative la bancruta frauduloasă, conform art. 883, a fost condamnat la pedeapsa de un an închisoare corecțională, minimul ce i se putea da. Afacerea a venit în apel la 5 Martie 1910, când s'a produs divergență, care a fost rezolvată la 5 Maiu 1910 prin respingerea apelului lui X. Recursul făcut în cauză de cel condamnat, a fost respins de Înalta Curte de casație.

3) Pentru o mai deplină lămurire a chestiunii, vom reproduce aici textele art. 862 cod. com. italian; ale art. 875 cod. com. român, în prima sa redacțiune din 1887, care este identică cu aceea a textului italian; ale art. 883 cod. com. român, în modificarea ce a suferit la 1895, când i s'a schimbat și numerotația, precum și ale art. 883 cod. com. român, în ultima sa modificare din 1902.

Art. 862 cod. com. italian: «L'istitutore o il rappresentante del commerciante fallito che nella gestione affidatagli si è reso colpevole di uno dei fatti indicati nei numeri 2, 3, 4 et 5 dell'art. 856 e nel numero 1, dell'articolo 857, è punito giusta la prima parte dell'articolo 861. Egli è punito giusta il secondo capoverso dell'articolo stesso, se è colpevole di uno dei fatti indicati nell'articolo 860».

Art. 875 cod. com. român din 1887: «Prepusul sau reprezentantul comerciantului falit care, în gestiunea lui incredințată, s'a făcut culpabil de vreunul din faptele indicate la No. 2, 3, 4 și 5 din art. 869 și la No. 1 din art. 870, va fi pedepsit conform dispozițiunii primei părți a art. 874. Dacă s'a făcut culpabil de vreunul din faptele arătate la art. 873, el va fi pedepsit conform alin. 2 din acelaș articol.

Art. 983 cod. com. român în modif. din 1895: «Prepusul sau reprezentantul comerciantului falit care, în gestiunea lui incredin-

După cum vedem, legiuitorul din 1895, îndepărtându-se de textul italian ce-i servise de model în 1887, face o adevărată inovațiune, în ceea ce privește pedepsirea acestor reprezentanți de comerț, inovațiune ce este păstrată și de legiuitorul din 1902, care deși i-a schimbat redacțiunea în partea finală, totuș i-a lăsat neschimbat sensul ei, din punct de vedere al unei mai riguroase represiuni penale⁴⁾. De ce această agravare de pedeapsă pentru prepușii sau reprezentanții cari nu s'au făcut culpabili decât numai pentru bancrută simplă, agravare ce în aparență pare a fi și illogică și nedreaptă? Și în jurul acestei aparențe de nedreptate și de lipsă de logică, s'a format obiectul discuțiunii dintre apărătorul reprezentantului falitului și Ministerul public, într'o speță recentă ce a avut loc înaintea secției I a Curții de apel din Galați⁵⁾. Apărătorul inculpatului, între alte argumente prin care voia să demonstreze că intenția legiuitorului nu putea să fie în sensul acestei agravări de pedeapsă, analizând redacțiunea noului art. 883 cod. com., susține că în specie nu poate fi vorba decât de o inadvertență sau

țată, s'a făcut culpabil de vreuna din faptele indicate la No. 2, 3, 4 și 5 din art. 876 și No. 1 din art. 877, sau la art. 880, se va pedepsi conform dispozițiunilor acestui din urmă articol».

Art. 883 cod. com. român în ultima modif. din 1902: «Prepusul sau reprezentantul comerciantului falit care, în gestiunea lui incredințată, s'a făcut culpabil de vreuna din faptele indicate la No. 2, 3, 4 și 5 din art. 876 și la No. 1 din art. 877, sau la art. 880, se va pedepsi conform dispozițiunilor pentru bancrută frauduloasă».

4) A se vedea și observațiunile din nota de sub art. 883 din *Codul de comerț și noua lege a falimentelor*, de I. Cezărescu și Em. Dan, pag. 264.

5) Iată principalele motive ale acestei deciziuni:

«Considerând că legiuitorul, prin art. 883 din codul comercial prevede că, prepusul sau reprezentantul comerciantului falit, care în gestiunea lui incredințată, s'a făcut culpabil de vreuna din faptele indicate la No. 2, 3, 4 și 5 din art. 876 și la No. 1 din art. 877 sau la art. 880, se va pedepsi conform dispozițiunilor pentru bancrută frauduloasă; prin urmare, scopul legiuitorului a fost că pentru prepușii sau reprezentanții falitului, pedeapsa să fie mai greă, cu toate că faptele stabilite în sarcina lor, ar constitui pentru falit numai delictul de bancrută simplă;

«Că aceasta a fost intențiunea legiuitorului, rezultă și din împrejurarea că vechiul text al codului comercial — art. 875 — distinge pe prepusul sau reprezentantul culpabil de bancrută simplă de cel culpabil de bancrută frauduloasă; pe când textul actual — art. 883 — nu mai distinge, căci, cu ocazia modificării acestui cod în anul 1895, s'a prevăzut pedepsirea lor conform art. 880, adică ca bancrutari frauduloși și fiindcă acest text (883) lasă oarecare dubiu în aplicarea pedepsei, priu legea din 3 Martie 1902, s'a modificat numai în această privință, prevăzându-se că pentru toate acele fapte se vor pedepsi conform dispozițiunilor pentru bancrută frauduloasă;

«Că, așa fiind, și întrucât textul actual nu distinge, nici judecătorul nu trebuie să distingă, ci urmează să aplice legea așa cum este, nu așa cum a fost și nici cum ar trebui să fie și deci, tribunalul și din acest punct de vedere bine a făcut aplicațiunea art. 883 comb. cu 882 din codul comercial, așa că pedeapsa dată este bine aplicată și în raport cu dispozițiunile acestor texte».

omisiune, de oarece de nicăeri nu se pot vedea motivele cari au putut determina pe legiuitor să facă o așa de radicală schimbare și să mărească așa de mult și de nejustificat pedeapsa unor oameni cari nu se făcuse culpabili de nici una din faptele grave ale bancrutei frauduloase, ci de simple neglijențe în conducerea comerciului.

În prim loc, inadvertență nu poate fi, întrucât legiuitorul din 1895 își exprimă destul de clar intențiunea sa de a pedepsi pe prepusul sau reprezentantul comerciantului falit, chiar pentru fapte ce alcătuiesc numai bancruta simplă, cu pedeapsa bancrutei frauduloase. Cum că aceasta a fost intențiunea precisă a legiuitorului din 1895, este că ea este întărită prin o redacțiune și mai clară ce o dă legiuitorul din 1902, care, modificând la rându-i partea III-a a codului de comerț relativă la falimente, precizează și mai luminos că: «prepusul sau reprezentantul comerciantului falit care, în gestiunea lui încredințată, s'a făcut culpabil de vreuna din faptele indicate la No. 2, 3, 4 și 5 din art. 876, și la No. 1 din art. 877, sau la art. 880, se va pedepsi conform dispozițiilor pentru bancrută frauduloasă». Deci, nu poate fi vorba de inadvertență. Omisiune iarăș nu poate fi, pentru că atât legiuitorul din 1895, cât și acel din 1902, au modificat și unul și altul redacțiunea acestui art. 883, s'au ocupat deci de cuprinsul lui, schimbându-i în mod intenționat dispozițiunile lui corecționale, agravând aceste dispozițiuni, cu voința de a le agrava, legiuitorul din 1902 căutând chiar de a clarifica și mai bine sensul articolului, modificându-i partea finală și dându-i o redacțiune mai precisă și mai lămurită în ceea ce privește agravarea pedepsei. Deci, nu poate fi vorba de omisiune. Dacă vre-o omisiune ar fi fost, și dacă legiuitorii modificatori din 1895 și 1902 a fi voit să păstreze neatins dispozițiunile din vechiul art. 875 similare art. 862 codul italian, atunci n'ar fi avut nevoie să schimbe vechea redacțiune a art. 875, iar în cazul unei «omisiuni» ea s'ar fi putut ușor recunoaște din lipsa de sens a art. 883, sau din redacțiunea trunchiată a cuprinsului lui.

Dar atunci, cari au fost motivele cari au determinat în prim rând pe legiuitorul din 1895 de a agrava pedeapsa presupușilor sau reprezentanților comercianților faliti? Aceasta este chestiunea care trebuie lămurită. În expunerea sa de motive, legiuitorul din 1895 nu ne dă nici-o lămurire asupra cauzelor cari l'au determinat să agraveze pedeapsa persoanelor prevăzute de art. 883 cod. com. Desbaterile parlamentare de asemenea nu ne aduc nici-o lumină în această privință. Expunerea de motive din 1895 spune numai atât: «Celelalte îmbunătățiri de detaliu, modificări de procedură, fixarea cazurilor când se poate cerceta dreptul de opoziție și de apel, agravarea de pedepse pentru bancrutari și complici, nu au nevoie de un comentariu special». După cum vedem, nimic în ceea ce privește motivele care ne interesează.

Deci, neputând găsi aceste cauze nici în expunerea de motive, nici în desbaterile parlamentare, vom încerca să le găsim în intențiunea legiuitorului și în spiritul ce a călăuzit pe reformatorul codului de comerț din 1895. Ne aducem aminte că motivul principal care a determinat și a silit pe legiuitorul din 1895 ca să aducă o radicală modificare în administrațiunea și urmărirea falimentelor a fost înmulțirea lor dăunătoare prestigiului comerțului și creditului nostru comercial în străinătate. Zeci de comercianți din București și din centrele principale ale țării, preferau să fie declarați în stare de faliment, decât să facă față în mod cinstit plăților lor, din cauză că falimentul le oferea o sursă nesfârșită de câștiguri incorecte dar repezi, și niciun dezavantaj legal sau chiar moral. Eră un fel de atracțiune a comercianților puțini scrupuloși în spre faliment. Represiunea penală, aproape iluzorie, nu putea să pună nici-o barieră acestui mers ascendent al falimentelor. Deși mare parte din aceste falimente erau frauduloase, unele din ele erau clasate în lipsă de dovezi legale, iar cele mai multe se terminau cu o pedeapsă derizorie de 50 sau de 100 lei amendă, calificate fiind de instanțele de fond drept bancrute simple. Iar pasiul falimentelor din întreaga țară, atinge cifrele de 10 până la 15 milioane pe fiecare an, cu care sumi creditorii erau păgubiți. Alarmat cu drept cuvânt de această stare de lucruri îngrijitoare pentru creditul nostru comercial, legiuitorul din 1895 hotărî modificarea Cărții a III-a codului comercial referitoare la falimente, înființând sindici-magistrați pentru administrarea mai serioasă a falimentelor, introducând o mulțime de dispozițiuni folositoare urmăririi mai riguroase a bancrutelor, agravând pedepsele bancrutarilor simpli și frauduloși, eliminând pedeapsa cu amendă chiar în materie de bancrută simplă și introducând chiar pentru acest simplu delict, un minimum de pedeapsă de 15 zile, sub care judecătorii nu se puteau coborî. În acest spirit de îngrijorare a stărei grave în care ajunsese chestiunea falimentelor la noi în țară, în aceste intențiuni salutare de a pune o barieră mersului ascendent al acestor insolvențe frauduloase, trebuie să căutăm motivul real și adevărat al agravării pedepsei din art. 883 codul de comerț. Tendința generală a modificărilor materiei falimentelor făcută în 1895, a fost represiunea mai riguroasă a bancrutelor prin agravarea pedepselor. Dar în afară de acest spirit de care a fost călăuzit legiuitorul din 1895, explicațiunea agravării pedepsei ce trebuie aplicată prepușilor și reprezentanților comercianților faliti cuprinsă în art. 883 cod. com. o găsim și în caracterul special și caracteristic al acestui delict, pentru că în afară de bancruta simplă imputată, în cazul cel mai bun, unor asemenea prepuși sau reprezentanți ai comercianților faliti, fapta lor este dublată și de un alt delict, acela al «abuzului de încredere» față de persoana comerciantului pe cari ei îl reprezintă și ale cărui afaceri ei le periclitizează și le compromit prin fapta lor. Din

cauza imprudenței sau neglijenței lor, din culpa lor deci, se provoacă falimentul și se aduce discreditul comerciantului pe care ei îl reprezintă. Ei lucrează pe baza și în puterea unui mandat, de care au abuzat, compromițând într'un moment dat întreg comerțul și deci întreaga situațiune economică a mandantului lor. Iată deci partea special gravă a responsabilității penale a acestor prepuși sau reprezentanți, și deci necesitatea agravării pedepsei lor, cuprinsă în modificarea din 1895 a art. 883, chiar când ei se fac culpabili numai de bancrută simplă. În această privință, doctrina italiană nedă lămuriri prețioase cu privire la natura specială a acestui delict și la necesitatea ca el să fie pedepsit cât mai riguros. Și să se noteze bine, după cum am arătat mai sus, că textul art. 862 codul de comerț italian, nu cuprinde agravarea introdusă de legiuitorul nostru din 1895, el păstrând sensul primitiv pe care l'a avut și art. nostru 875 codul de comerț, în prima sa redacțiune din 1887, adică distigând între faptele și pedepsele respective ale bancrutei simple și frauduloase.

În adevăr, doctrina italiană, reprezentată prin Vidari, Alfani, Vivante, Bonelli și Longhi, este unanimă a recunoaște că în ceia ce privește prepusul sau reprezentantul comerciantului falit: «*la sua responsabilità ricscirà tanto più grave in quanto che egli tradi, oltre la fiducia dei terzi, quella del suo preponente*», iar mai de parte: «*la responsabilità dell'istitutore o del rappresentante preposto a un dato commercio o a un dato esercizio, se non è maggiore di quella che avrebbe incorso lo stesso commerciante, perchè alla violazione dei doveri imposti chi esercita il commercio si aggiungerebbe per l'istitutore o rappresentante la violazione di speciali doveri che derivano dal mandato, non è certamente minore*». ⁶⁾ Vidari, după ce arată că falimentul acestor reprezentanți și prepuși (institori) poate agrava în modul cel mai dăunător condițiunea patrimonială și juridică a comerciantului ce ei represintă, precum și a creditorilor acestuia, vorbind de pedeapsa ce instanțele de fond trebuie să le aplice, cu toată deosebirea ce legiuitorul italian o face în art. 862 între faptele și pedepsele de bancrută simplă și frauduloasă, totuși sfătuiește că: «*tale applicazione deve essere fatta contra gli institori ed i rappresentanti con maggior rigore, che non se si trattasse dello stesso principale. . . è ciò perchè quelli sono colpevoli di aver violata la fede in essa riposta dal principale*» ⁷⁾.

Iată deci o nouă explicare pe care ne-o procură doctrina italiană în găsirea genezei și a motivelor cari au determinat pe legiuitorul nostru din 1895 să graveze

pedeapsa cuprinsă în art. 883 cod. com. înlăturând distincțiunea ce o făcea Codul de comerț din 1887. Caracterul special grav și *sui generis* al acestor delict pe care doctrina italiană le recomandă rigoarei judecătorilor, iată încă una din cauzele cari au contribuit la schimbarea în sens mai sever al cuprinsului art. 883. Deci nu poate fi vorba nici de eroare, nici de inadvertență, nici de omisiune, așa că juridic și cu bună dreptate Curtea de apel din Galați în decisiunea citată, care a fost confirmată și de Casație, zice: «*întrucât textul actual nu distinge, nici judecătorul nu trebuie să distingă, ci urmează să aplice legea așa cum este, nu așa cum a fost, și nici cum trebuie să fie*».

C. HAMANGIU

Procuror la Curtea de apel din Galați

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA I.

Audiența dela 13 Octombrie 1910

Președinta d-lui C. R. Manolescu, președinte

Marița C. Predescu cu Luța Ciomăgescu

PETIȚIUNE DE EREDITATE — UZUCAPIUNE — CALITATEA DE EREDE.— CUI POATE FI OPUSĂ.— ART. 1895 C. CIV.

Uzucapiunea bazată pe justul titlu, care rezultă din calitatea de erede, nu poate fi opusă unui moștenitor de un grad mai apropiat, ci numai unui al treilea, care nu are calitatea de erede.

No. 535.— Casată, în urma recursului făcut de Marița C. Predescu, sentinței tribunalului Olt, No. 455 din 1908, dată în proces cu Luța Ciomăgescu.

S'au ascultat: d-l avocat C. L. Nănescu, din partea recurentului, în desvoltarea motivelor de casare; d-l avocat N. Titulescu, din partea intimății, în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului I de casare:

«*Reaua aplicare a art. 1895 din codul civil, partea primă, și anume: tribunalul numai prin exces de putere a putut aplica art. 1895 cod. civ. în speță, de oarece Luța Ciomăgescu, pârata la prima instanță, nu putea prescrie imobilul revendicat prin zece ani, de oarece nu avea nici just titlu, nici bună credință, de oarece dânsa, în calitate de a doua soție a defunctului meu părinte Hristache Ciomăgescu, știu foarte bine că eu sunt fiică legitimă a lui Hristache Ciomăgescu, din prima sa căsătorie, ceea ce dealtfel am și dovedit la prima instanță*».

Având în vedere sentința supusă recursului, din care care se constată că recurenta, pretinzând că este fiică legitimă a defunctului Hristache Ciomăgescu, a chemat în

⁶⁾ Silvio Longhi «*La Bancarotta*» pag. 188 și 189; Vivante, «*Trattato*» vol. I pag. 259. Vidari «*Corso di Diritto commerciale*», vol. IX pag. 245. Gustavo Bonelli «*Del Falimento*» vol. VIII pag. 141 urm.; Alfani «*La Bancarotta*» pag. 180.

⁷⁾ Vidari op. cit. pag. 246.

udecată pe intimata, soția de a doua a numitului defunct, spre a fi obligată să-i lase în proprietate și posesiune patru pogoane, 15 prăjini și 498 stj. patrați pământ rămas dela tatăl său, și care se stăpânește de intimată; că, judele de ocol a admis această acțiune după ce recurenta și-a dovedit cu martori calitatea de fiică a defunctului Hristache Ciomăgescu, calitate ce-i fusese contestată de către intimată; că, aceasta făcând apel, a susținut că depunerile martorilor audiați la prima instanță nu au fost luate în conformitate cu legea, și a cerut a se cită și audia din nou acei martori; că, tribunalul a admis această cerere și a amânat judecarea apelului; că, în ziua de 9 Decembrie 1908, când s'a judecat apelul și s'a pronunțat sentința supusă recursului, intimata nu a mai contestat calitatea recurentei de fiică legitimă, ci a invocat că dânsa a preseris pământul în litigiu, de oarece are o posesiune de zece ani cu just titlu, fiind soția legitimă a defunctului Ciomăgescu; că recurenta s'a opus la admiterea prescripțiunei, de oarece dânsa fiind fiică legitimă a numitului defunct, drepturile sale nu pot să fie perimate de acelea ale intimatei, ca soție;

Considerând că tribunalul, fără a se preocupă de calitatea în care recurenta intentase acțiunea, a admis prescripția invocată de intimată și a respins acțiunea recurentei, pentru motivul că intimata a posedat imobilul în litigiu timp de 13 ani și are just titlu, bazat pe calitatea de moștenitoare, ca soție;

Considerând că acțiunea intentată de recurenta intru-nește caracterele unei acțiuni în petițiune de ereditate, de oarece recurenta, invocând calitatea sa de fiică legitimă, a reclamat imobilul rămas dela tatăl său, imobil care se deține de către intimată în calitate de soție; că, într'o asemenea acțiune, ceace este esențial și trebuie să facă obiectul desbaterilor, este stabilirea gradului de rudenie cu defunctul a părților în proces, de oarece rudele mai apropiate în grad cu *de cuius*, au vocațiune la moștenire înaintea rudelor mai depărtate în grad; că, o rudă mai depărtată în grad, care se află în posesiunea moștenirii sau a unui bun din acea moștenire, nu poate să invoace în contra rudei mai apropiate în grad, care reclamă moștenirea sau un bun separat, prescripția de zece sau douăzeci ani, bazată pe titlul care rezultă din calitatea sa de erede, de oarece în realitate nu are nici un titlu, față cu rudele chemate de lege la moștenire;

Că, prin urmare, uzucapiunea bazată pe justul titlu, care rezultă din calitatea de erede, nu poate fi opusă unui moștenitor de un grad mai apropiat, ci numai unui al treilea, care nu are calitatea de erede;

Considerând că, în speță, tribunalul a violat art. 1895 din codul civil, cum și principiile enunțate mai sus, când a admis prescripția de zece ani, invocată de intimată;

Că, astfel fiind, motivul de recurs este fondat și cată să fie admis, fără a se mai discuta motivul al doilea de casare.

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI

SECȚIUNEA I.

Audiența dela 27 Septembrie 1910

Președința d-lui C. Nicolescu, prim-președinte

Ioan Nicoară Enache și altul cu societatea «The Putna Forests» și Societatea anonimă română pentru industria forestieră

SECHESTRU ASIGURĂTOR.— ORDONARE PE CALE GRAȚIOASĂ.— OPOZIȚIE.— CONTESTAȚIUNE.— ART. 104 PR. CIVILĂ.

Dacă încheerile tribunalului date pe cale grațioasă, nu se pot atacă cu opoziție înainte de executare, după ce însă au fost puse în executare, calea contestațiunei este deschisă atât din partea celui în contra căruia e îndreptat sechestrul ordonat, cât și din partea terțiilor cari s'ar găsi vătămați prin această măsură de asigurare, putându-se pune în discuțiune pe această cale însăș încheerea tribunalului.

S'au prezentat: Ioan Nicoară Enache și preotul Nicoară Enache, asistați de d-nii avocați N. Rainu și T. Missir; societatea «The Putna Forests and Saw Mills Comp. Ltd», prin d-l avocat D. Niculescu; Societatea anonimă română pentru industria forestieră, prin d-l avocat N. D. Chirculescu.

Curtea,

Având în vedere că incidentul ridicat de Societatea «The Putna Forests» și societatea anonimă română pentru industria forestieră, prin care tind la respingerea apelului făcut de Preotul Nicoară Enache, ca inadmisibil, pe motiv că opoziția asupra căreia s'a dat sentința apelată eră inadmisibilă deoarece o încheere dată pe cale grațioasă, cum este încheerea atacată cu opoziție, prin care s'a ordonat aplicarea unui sechestrului asigurător, nu poate fi atacată decât cu apel conform art. 104 pr. civilă;

Având în vedere că este adevărat că, conform art. 104 pr. civ. încheerile tribunalului date pe cale grațioasă, nu se pot atacă decât cu apel la Curte, în termenul prevăzut de acest articol, și încheerea relativ la aplicarea unui sechestrului asigurător care nu este decât o măsură de conservare, fără a se stabili un drept protivnic este tot o încheere dată pe cale grațioasă și ca atare nu poate fi atacată decât cu apel conform citatului articol;

Având în vedere că, dacă o asemenea încheiere nu se poate ataca cu opoziție înainte de executarea ei dar, după ce a fost pusă în executare calea contestației este deschisă atât din partea celui contra căruia este îndreptat sechestrul, cât și din partea terților cari s'ar găsi vătămați prin această măsură de asigurare, putându-se pune în discuțiune pe această cale însăși încheierea tribunalului ;

Că, în specie, apelanții opunându-se la aplicarea sechestrului ordonat de tribunal, opozițiile lor, cari nu sunt decât contestații la aplicarea acestui sechestrului, sunt admisibile, și ca atare și apelurile făcute contra sentinței tribunalului dată asupra acelor contestațiuni, iat termenul de apel este de o lună dela pronunțarea sentinței dată asupra unei asemenea contestații ;

Că, așa fiind, acest incident este neîntemeiat și prin urmare se respinge.

În fond, s'a amânat, ivinduse divergență asupra altui incident.

Semnați : C. Niculescu, M. A. Beștelei, Fr. Papp,
N. Dimitrescu.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI SUCEAVA

Audiența dela 8 Octombrie 1910

Președința d-lui V. I. Bălășescu, președinte

G. Malian cu Ministerul public

TOCMELI AGRICOLE.— CONTRAVENȚIUNI.— INSTANȚA COMPETENTĂ A LEI JUDECA.— ART. 51 DIN LEGEA JUDECĂTORILOR DE OCOALE DELA 1907.

TOCMELI AGRICOLE.— REGISTRE.— NEȚINEREA LOR.— CONSTATAREA PROPRIETĂȚII.— OMISIUNE.— CASARE.— ART. 76 ȘI 108 DIN LEGEA TOCMELILOR AGRICOLE.

1° Cu toate că în lipsa unei dispozițiuni a legii învoelilor agricole asupra jurisdicțiunii chemate a se pronunța în privința contravențiunilor la dispozițiunile legii învoelilor agricole, s'ar părea că urmează a se aplică dreptul comun, totuș în urma legii judecătorilor de ocoale din 1907, această competență este bine stabilită, de oarece prin art. 51 din această lege, judecătorul de ocol este competent a judecă abaterile calificate contravențiuni sau delictes dela legea învoelilor agricole, după formele de procedură prevăzute în acel articol.

2° Prin art. 108 din legea învoelilor agricole, pedepsindu-se proprietarul unei moșii care nu ține registrele impuse prin art. 76 din acea lege, urmează că prima datorie a judelei de ocol chemat a se pronunța asupra contravențiunii, este de a con-

stată dacă moșia eră proprietatea celui trimis în judecată ca contravenient, iar lipsa unei asemenea constatări constituie o omisiune esențială, care atrage casarea cărței de judecată.

Tribunalul,

Asupra recursului declarat de Gh. Malian, din comuna Poiana, cu petițiunea înregistrată la No. 15239 din 20 Septembrie 1910, contra cărței de judecată No. 259 din 17 Septembrie 1910, a judecătoriei ocolului Boroaea, prin care a fost cendarnat la 500 lei amendă pentru contravențiune la dispozițiunile art. 108 din legea învoelilor agricole :

Având în vedere că, prin art. 100 din legea învoelilor agricole, se dispune că sunt, în principiu, definitive și executorii cărțile de judecată ale judecătorilor de ocoale, privitoare la plângeri isvorâte din învoeli agricole, ne fiind supuse opozițiunii și nici recursului la tribunal sau la Curtea de casație, și neatacabile pe calea apelului, decât numai în cazurile când legea acordă în mod formal dreptul de apel ;

Având în vedere că legea învoelilor agricole conține o serie de dispozițiuni, unele privitoare la învoelile agricole dintre proprietarii sau arendașii cultivatori de pământ și țărani muncitori de pământ, intrucât se raportă la condițiunile și forma contractului, la modul de lichidare, jurisdicțiunea și executarea contractelor, altele privitoare la sancțiuni și penalități pentru acei ce calcă dispozițiunile legii, a căror îndeplinire este prescrisă sub sancțiunea unei penalități ;

Considerând că, în privința seriei de dispozițiuni privitoare la învoelile agricole, toate plângerile provenite din însăș învoelile agricole, s'au dat în competența judecătorului de ocol al locului unde învoiala trebuia a fi executată, spre a fi judecate, după formele prescrise prin art. 90 și urm. din legea învoelilor agricole, de sub rubrica jurisdicțiunii și execuțiunii, între cari se află și art. 100, care se referă la caracterul hotărârii judecătorului de ocol, în cât privește puterea sa de executare și modul de a fi atacată ;

Că, pentru cărțile de judecată ale judecătorilor de ocol, privitoare la plângerile isvorite din învoelile agricole, s'a dispus, prin art. 100 din legea învoelilor agricole, că sunt, în principiu, definitive, executorii, nesupuse opozițiunii și nici recursului la tribunal sau Curtea de casație ;

Având în vedere că, în privința dispozițiunilor legii

învoelilor agricole, edictate sub sancțiunea unei penalități, pentru acei ce ar contraveni la acele dispozițiuni, legea învoelilor agricole s'a mărginit a edicta sancțiunea, fără a indica însăș autoritatea competentă a judecării;

Considerând că, în lipsa unei dispozițiuni a legii învoelilor agricole asupra jurisdicțiunii chemată a se pronunța în privința contravențiunilor la dispozițiunile legii învoelilor agricole, urmă a se aplica dreptul comun;

Că, însă, posterior legii învoelilor agricole, publicată în *Monitorul oficial* No. 213 din 23 Decembrie 1907, a intervenit legea judecătoriilor de ocoale, publicată prin *Monitorul oficial* No. 216 din 30 Decembrie 1907, care, prin art. 51, institue pe judecătorul de ocol competent de a judeca abaterile calificate contravențiuni sau delictede de legea învoelilor agricole, după formele de procedură prevăzute în acel articol;

Că, potrivit art. 51 din această lege, judecătorul de ocol este competent a judeca contravențiunile sau delictede prevăzute de legea învoelilor agricole în prima și ultima instanță, când pedeapsa de aplicat este amenda și când reparațiunile și restituțiunile civile nu trec peste 300 de lei, și cu drept de apel, când pedeapsa de aplicat este închisoarea sau reparațiunile și restituțiunile civile sunt de o valoare mai mare ca 300 lei;

Având în vedere că, în speță, recurentul Gh. Malian a fost condamnat de judele de ocol Boroaia, prin cartea de judecată No. 250 din 1910, pentru faptul că, în calitate de proprietar al moșiei Brusturi și Frăsin, nu a ținut registrele impuse prin art. 76 din legea învoelilor agricole, și a fost pedepsit conform art. 108 din legea învoelilor agricole, care prevede pentru asemenea contravențiuni ca pedeapsă amenda dela 500 până la 1000 lei;

Că, faptul recurentului Gh. Malian, pentru care a fost condamnat de judele de ocol, fiind considerat ca o contravențiune la dispozițiunile legii învoelilor agricole, pedepsită numai cu amendă, din care nu a rezultat nici o pagubă civilă pentru vreo persoană pentru a se obliga la restituțiuni sau reparațiuni civile, și întrucât nu derivă din plângeri privitoare la învoelile agricole, eră de competența judeului de ocol a-l judeca, în puterea jurisdicțiunii sale penale, conform art. 51 din legea judecătoriilor de ocoale, în primă și ultimă instanță, iar nu în puterea jurisdicțiunii civile, cu care a fost investit prin art. 90 și urm. din legea învoelilor agricole;

Că, în această situațiune, cartea de judecată eră supusă recursului la tribunal, conform art. 106 din legea judecătoriilor de ocoale, nefiind aplicabile dispozițiunile

art. 100 din legea învoelilor agricole, care, încă odată spus, se aplică numai la cărțile de judecată pronunțate de judele de ocol asupra plângerilor isvorâte din învoeli agricole, și în speță nu este vorba de o asemenea plângere;

Că, astfel fiind, recursul este admisibil în principiu.

Pentru aceste motive, admite, în principiu, recursul făcut de Gh. Malian.

În fond,

Având în vedere că recurentul a invocat, ca motiv pentru casarea cărții de judecată, omisiune esențială din partea judecătorului de ocol, constând în faptul că nu a căutat a stabili dacă recurentul este proprietarul moșiei Brusturi-Frăsin, căci numai în acest caz putea fi condamnat conform art. 108 din legea învoelilor agricole, ceea ce eră obligat a face, conform art. 106 din legea judecătoriilor de ocoale;

Având în vedere că, din cartea de judecată atacată cu recurs, rezultă că judele ocolului Boroaia a condamnat pe recurentul Gh. Malian, pentru faptul că nu a ținut registrele impuse de art. 76 din legea învoelilor agricole, în calitate de proprietar al moșiei Brusturi-Frăsin;

Având în vedere că, din certificatul administrației financiare Suceava, No. 6331 din 1910, se constată că moșia Brusturi-Frăsin, din comuna Poiana, este proprietatea d-nei Polixenia Gh. Malian, soția recurentului;

Având în vedere că, prin art. 108 din legea învoelilor agricole, pedepsindu-se proprietarul moșiei care nu ține registrele impuse prin art. 76 din aceeaș lege, prima datorie a judeului de pace eră de a constata dacă recurentul eră proprietarul moșiei Brusturi-Frăsin; or, judele ocolului de pace, în lipsa recurentului, a omis de a face această constatare, care eră esențială, pentru că aducea după dânsa schimbarea soluțiunei procesului, căci dacă căută a constata acest fapt, și stabilea că nu recurentul, ci soția sa, eră proprietarul moșiei Brusturi-Frăsin, nu mai putea fi condamnat;

Că astfel, judele de pace, necăutând a invoca chiar din oficiu, acest mijloc de apărare, pe deoparte, a călcat dispozițiunile art. 106 din legea judecătoriilor de ocoale, printr'o omisiune esențială, iar, pe de altă parte, a săvârșit un exces de putere, condamnând pe recurent;

Că, de aceea, motivul de casare fiind întemeiat, cartea de judecată urmează a fi casată.

Pentru aceste motive, casează.

Asupra faptului:

Având în vedere că Gh. Malian, prin procesul-verbal

încheiat de inspectorul agricol al județului Suceava, din 22 Iulie a. c., este trimis în judecată, pentru faptul că nu ar fi având registrele pretinse de art. 76 din legea învoelilor agricole, la proprietatea moșiei Brusturi-Frăsin, din acest județ;

Având în vedere că, din certificatul administrației financiare Suceava, No. 6331 din 1910, se constată că moșia Brusturi-Frăsin se găsește înscrisă prin roluri la art. 377, pe numele d-nei Polixenia Gh. Malian, soția inculpatului de astăzi, de unde rezultă că dânsa este proprietara moșiei, și deci supusă la obligațiunile prescise de legea învoelilor agricole;

Că dacă, în drept, bărbatul, ca uzufructuar legal al averii dotale, are și administrațiunea bunului dotal, și în acest caz obligațiunile impuse de lege, cu privire la această administrațiune ar cădea în sarcina lui, pe câtă vreme însă, în specie, nu se dovedește cu nimic că moșia Brusturi-Frăsin este constituită dotă, neținerea registrelor moșiei nu poate fi imputabilă inculpatului Gh. Malian, și deci tribunalul cată a-l achită de contravențiunea ce i se pune în sarcină.

Pentru aceste motive, redactate de d-l președinte, în majoritate, achită.

Semnați: V. I. Bălășescu, Al. D. Philostrat.

Opiniune

Noi, judecătorul de ședință,

Asupra admisibilității în principiu a recursului făcut de Gh. Malian contra cărței de judecată No. 259 din 1910, a judeului ocolului Boroaea, prin care este condamnat la 500 lei amendă pentru contravenție la legea învoelilor agricole.

Având în vedere că, legea învoelilor agricole prin art. 90 și urm. preocupându-se de jurisdicțiunile și execuțiunile cu privire la plângerile isvorâte din învoelile agricole după ce stabilește competența instanțelor chemate a judeca atare plângeri, prin art. 100, edictează în mod generic că cărțile de judecată pronunțate în asemenea materii sunt în principiu definitive și executorii, ele neputând fi atacate pe cale de apel sau recurs decât în cazurile în care legea specială a învoelilor agricole ar acordă în mod formal acest drept;

Având în vedere că, întrucât neținerea registrelor prescise de lege de către proprietari și arendași, poate atrage și plângerile sătenilor cu privire la învoelile agricole, de aci rezultă că judecata contravențiunilor pentru acei ce nu țin registre, cată a se face după procedura prescisa de legea specială a învoelilor agricole, și cum această lege nu prevede formal că o carte de judecată dată în materie de contravențiune este susceptibilă de recurs, față cu dispozițiunile menționatului art. 100 din legea învoelilor agricole, asemenea cărți de judecată sunt în principiu definitive și executorii și deci recursul în contra lor este inadmisibil.

In fond:

Considerând că, prin cuvintele «proprietarul sau arendașul» s'a avut în vedere pe aceia cari cultivă moșia în beneficiul lor;

Că, așa fiind, în afară că sub regimul dotal bărbatul are folosința imobilului constituit ca dotă, și când va cultivă singur un imobil dotal va trebui să intre în condițiunile art. 100, dar chiar în lipsă de regim dotal, din toată economia legii, rezultă că bărbatul are conducerea și controlul tuturor intereselor materiale ale familiei, cu toate că în principiu femeia conservă libera dispozițiune de avutul ei;

Văzând că partea, în a'și sprijini motivul de recurs, nu dovedește că de fapt soțul nu este el acela care conduce gospodăria moșiei, astfel cum se cunoaște în mod public și de către autorități; iar certificatul prezentat cum că femeia este proprietară, nu stabilește că în adevăr sub regimul sub care sunt căsătoriți, soțul n'ar avea folosința aceluși imobil.

Pentru aceste motive, sunt de părere că recursul este și nefondat.

Semnat: G. C. Ioan.

JURISPRUDENȚA STRAINA

CURTEA DE CASAȚIUNE DIN FRANȚA

26 Octombrie 1919

TUTELĂ.—TUTOR.—MINOR.—PLATĂ DE DATORII.—CONSILIU DE FAMILIE.—AUTORITATE (LIPSĂ DE).—GESTIUNE DE AFACERI.—RAMBURSARE.—DOBÂNZI.—ART. 2001 C. CIV. (ART. 1550 ROM.).

Mama, tutoare a copiilor săi minori, care, după constatările și declarațiunile judecătorilor de fond, plătește din banii săi personali datorii privitoare pe copiii săi minori și ajunse la scadență, în condițiuni de natură a fi considerată că a îndeplinit adevărate acte de mandat sau de gestiune de afaceri, poate obține rambursarea acestor avansuri, cu toată lipsa de autorizație a consiliului de familie, cu dobândă din ziua când aceste avansuri au fost consimțite. (Din *Bulletin des sommaires*, I cahier, 1911).

Observație. — Plata datoriilor minorului cu banii tuturului, și dreptul acestuia la dobândă, este o chestie care a dat loc la controversă.

În sensul deciziunii de mai sus, se poate consulta Laurent, tom. V, No. 51. — *Contra*: Demolombe, VII, 659, care aplică în specie art. 420. Această soluție se consideră ca greșită, fiindcă art. 420 nu deroagă dela art. 1550 cod. civil decât pentru sumele pe cari tutorul le-a cheltuit dela dânsul pentru întreținerea minorului, nu însă și pentru plata datoriilor lui. Tutorul care plătește din banii săi datorile minorului, este deci, cu totul asimilat unui mandatar sau unui *negotiorum gestor*, așa că art. 1550 este aplicabil în specie, iar nu art. 420. V. D. Alexandresco, t. II (ed. 2-a), pag. 720, nota 2.

S. R.